

Forfatter: Wessel, Johan Herman

Titel: J.H. Wessels Samlede Digte

Citation: Wessel, Johan Herman: "J.H. Wessels Samlede Digte", i Wessel, Johan Herman: *J.H. Wessels Samlede Digte*, udg. af J. Levin , 1901, s. 192. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/text/adl-texts-wesselhhl-shoot-idm140161401953568.pdf> (tilgået 25. april 2024)

Anvendt udgave: J.H. Wessels Samlede Digte

Fortællinger

Gaffelen.

Side 46.

Denne classiske Fortælling er første Gang trykt i Viborger Samler 1781 Nr. 5; anden Gang i Ugeskriftet 'Allehaande, Trondhjem 1781 Nr. 48 (Side 406 flgg.) med følgende Indledningsbemærkning af Redactionen: »Efterfølgende »Vers, som har vor noksom bekjendte bedste komiske Digter til Forfatter, er »vel bekendt for, og eies maaskee i Manuskript af nogle faae, vore Læsere, men »Mængden kjender det dog uden Tvivl ikke, og vi troe derfor at fortjene Tak »ved at meddele det. Ogsaa Hr. Forfatteren haabe vi holder os det tilgode, uagtet »han vel ikke havde bestemt det til Trykken, da vi ikke vide rettere, end at vi »have seet det forhen trykt, enten i Viborger Samler eller et andet saadant »Dansk Periodisk Blad.« Tredie Gang er Digtet trykt i Bogtrykker Iversens Samling af Poesier for 1783 (trykt 1782), med den Bemærkning, at det uden Forfatterens Tilladelse har været tidligere trykt i et Blad, som lidet læses (Allehaande). Af den her meddeelte Bemærkning i Allehaande maa man formode, at Digtet er skrevet flere Aar før 1781, da det alt existerede oppe i Trondhjem i Afskrifter; muligt at Digtet er blevet til før Digterens Sygdom i Aaret 1776.

Linie 2.

»Jeg synger om, dog nei; jeg ligefrem fortæller.«

Parodisk Efterligning af den første Linie af Hehriaden og ældre Epopeer.

Linie 16-17.

»At Jupiter tilsidst brød ud i disse Ord:
Hr. Pope har sagt sandt: det er den bedste Jord.«

Det Skrift af Alexander Pope, Jupiter her citerer, er hans berømte philosophiske Læredigt Essay on man (1733), der fra Fornuftens Standpunkt forsvarer Skabelsen, som nødvendig god ifølge Guds uendelige Viisdom.

Side 48, Linie 7 f. o.

»Der kan I, om I vil, en Torden-Kiile hitte.«

Tordenkile, Tydsk Donnerkeil, Svensk åskvigg, kaldes den takkede' Lynstraale, hvormed Jupiter af bildes væbnet i den høire Haand. »Paa Zeus'es Tordenkile har hun hvæsset sine Pile«, J. L. Heiberg. Men i denne specielle Betydning, hvori Ordet ogsaa her bruges, er der kun sjældent Anledning til at anvende det. - Desto hyppigere bruge vore Digtere Ordet for Lynstraale overhovedet, f. Ex. »Skyder Torden Kiler ned, jeg dog frygter ikke«, Tullin. »I Engelens høire Haand flammede en Tordenkile«, H. J. Birch. »En Tordenkile slog, og Lundens Forhæng revner«, Falsen. »Alle Himmelens nedslængte Tordenkiler«, "Baggesen; 193 »Skiæbnens vrede" Tordenkiler træffe her os ikke meer«, Oehlenschager. »Den, som splintrer Egen med sin Tordenkile«, St. St. Blicher. »Frygt ei Tordenkilens Brag«, Hauch. - P. L. Møller, der ikke har kjendt Ordet Tordenkile, gjetter, at Wessel her har tænkt paa »en af de gamle Steenøxer, som jævnlige opgraves«.

Side 48, Linie 23.

»Der stod da baade Mand og Kone i en Maade.«

Staae i en Maade, blive forvirret, raadvild, forlegen, en Talemaade, der ofte forekommer hos Holberg.

Fabelen om de tre Ønsker, der ikke bringe Velsignelse, er ældgammel, og har i de forskjellige Litteraturer forskjellige Former. Wessels Indklædning, især i Begyndelsen af Digtet, minder om Ovids Metamorphoser (Lib. VIII, fab. 7-9) og Lafontaines Fabler (tolvte Bog, 28de Fabel).

Herremanden.

Stoffet til denne fortræffelige Fortælling, der altid har hørt til Wessels populæreste 'Digte, er taget af et ældre engelsk Vittighedsblad, Ugeskriftet *The Connoisseur*, tredje Bind Nr. 122 (anden Udgave, paa det kongl. Bibli.), der meddeler Historien i Prosa efter det Franske.

Det hører til Wessels ældste Arbejder*); trykt har nærværende Udgiver først fundet det 1775, *Aftenposten* Nr. i, hvor det sidste Vers er omgjort.

Til dette Digt knytter sig en lang Historie, der her maa meddeles. Krigsraad Peter Johansen Neergaard til Ringstedkloster og Meerløse, født 1702, en af Datidens rigeste Mænd i Danmark, giftede sig 1742 med Jomfru Kirsten Tønnesen (født 1717), der kort efter Brylluppet fødte ham en Søn, Jens Brun, og i de følgende Aar endnu to Børn, Johan Thomas Og Johanne, og døde 1751. Krigsraaden døde 1772. De tvende Sønner bleve optagne i Adelstanden den 31 te Mai 1780. Alle tre Børn efterlod sig Afkom, og fra dem nedstammer den endnu blomstrende Neergaardske Slægt. - Den ældste Søn, Jens Brun de Neergaard til Svenstrup og Meerløse, Wessels Jevnaldrende (født den 14de Juni 1742), troede i Wessels Digt at see et personligt Angreb paa sin Familie, og for at forklare dette maa man vel formode, at den rige Krigsraad Neergaard har været som Herremand haard mod sine Bønder, at Bagtalelsen har antastet hans Kones Rygte, og at Sønnen Jens Brun har ført et uregelmæssigt Liv i sin Ungdom. For at hevne sig udgav denne en grov Parodi, og Wessel, der saaledes uformodet blev anfaldet ligesaa uforskyldt som haardt, synes at have taget sig Sagen meget nær, hvorom Mere erfares i nærværende Histories Fortsættelse længere nede ved Anmkn. til »Sadelen« og til Gravskrifterne (Side 194 og 218).

Side 49, Linie 19-20.

»Og det er ilde,
Ei Bønders Suk at høre ville.«

Disse to, i al deres Simpelhed gribende Linier, hvori Digteren udtalte sin Sympathi for Bonde-Emancipationen, have én egen Betydning for Wessels humane Sindelag, der ikke deelte den Ligegyldighed, Normændene i Almindelighed udviste for den danske Landbosag, uagtet Normanden Chr. Colbjørnsen, der siden * 194 blev Secretair i den store Landbocommission, med stor Nidkjærhed virkede for Sagen (jvf. ogsaa Rahbeks Erindringer IV, 19).

Hudemordet.

Side 50, Linie 10-11.

»Jeg, for min Part, jeg passer, jeg,
Og min Propos strax skrider til.«

Ordet passe er laant af visse Kortspil, hvor Spilleren med dette Ord betegner, at han ikke tager Deel i Omgangen.

Side 50, Linie 5 f. n.

»Ei denne lod sig forelægge.«

Efter Lovens i, 4, 30 kunde den Stevnede, saa vel ved Over- som Underretten, uden videre udeblive første Gang, og Dommeren forelagde ham da en ny Dag (inden fjorten Dage, Lavdag), paa hvilken han var pligtig at møde. Denne »Forelæggelse« ophævedes, først efter Wessels Tid ved Frdn. af 3die Juni 1796 angaaende Rettens vedbørlige og hurtige Pleie.

Den forvovne Siællands-Faer.

Side 52, Linie 13.

»Thi det gjør saa ei stort til Tingen.«

Rettere maaskee:

»Thi det gjør e i saa stort til Tingen.«

Sadelen.

Side 56, Linie 12.

»Udi et Manuskript paa Svenstrup publicert,«

Disse Linier sigte til Jens Brun de Neergaards Anfald paa Digteren, hvorom her foran er fortalt i Anmkn. til »Herremanden«, Side 193 rig;

Hovedgaarden Svenstrup erhvervede Krigsraad Neergaard ved Kjøb 1751, men beboede den aldrig; efter hans Død arvede den ældste Søn Jens Brun den, og dennes Søn, Kammerherre Johan Peter, Brun de, Neergaard (død 1816) oprettede Gaarden med Godset til Fideicommiss.

Det her omtalte »Manuskript« var en trykt Parodi paa »Herremanden«, der havde samme Omqvæd som dette Digt, og var »fuld af Grovheder og Nonsens« (Pram, *Minerva* III, 77), men for længe siden er forsvundet. Man maa formode, at Parodiens Grovheder vare særdeles nærgaaende, eftersom de have formaaet at krænke vor Digter saa dybt; thi Wessel, der var en afsagt Fjende af alt Kjevleri, lod sig ikke blot i Øieblikket henrive til at besvare det uforskyldte Angreb med sin Gravskrift Side 188, der indeholder en meget drøi Personlighed (jvf. nedenfor Anmærkningen Side 218), men erindrede endog flere Aar derefter, da nærværende Fortælling blev skrevet, Neergaards Parodi med temmelig bitre Ord, og udelukkede end ikke disse indskudte Ord af Fortællingen da han optog den i sit Ugeblad *Votre Serviteur*. (Nr. 4) - thi det synes rimeligt at formode, at Fortællingen er skrevet, før dette Ugeblad begyndte.

195

Linie 13.

»Som af en Slump jeg traf engang, jeg købte Sukker.«

Af en Slump, af en Hændelse, tilfældigviis (jvf. paa Slump, slumpeviis o. d.) er en nu sjelden Talemaade, der atter forekommer Side 166. A. E. Boye har ikke kjendt den, og - retter derfor, i begge sine Udgaver, Digterens Ord saaledes: »hvoraf en Stump jeg traf« (!!). Det er den gamle Regel, at hvor man ikke forstaaer sin Autor, der »retter« man hans Ord!

Den gamle Skade.

Side 59. Linie 13.

» Den, som har guule Haar, han vil dem have kruset.«

Correct hedder Ordsproget: »Den som har Haaret guult, vil have det kruset«

(jvf. Peder Syv, I, 317).

Side 59, Linie 3 f. n.

» Hvad nu! Aar 1091 hun Skaden fik!«

Vi træffe her atter paa en af Boyes sindrige Forbedringer. Da han ikke kan falde paa at læse Tallene op: Aar ti, ni, een, forandrer han Texten saaledes:

» Hvad nu! Aar Tusind, een og treds hun Skaden fik!«

og tilføjer neden under den Note: »1061«. Hvorledes nu Tallet 1601, læst omvendt, bliver til 1091, er let at forstaae, eller i al Fald ved Prøve at erfare; hvorledes det kan blive til 1061, er ikke til at forstaae. - Boyes Søn, P. H. Boye, beholder naturligviis pligtskyldigst Galskaben, og føier den Oplysning til: »Votre Serviteur har 1091, hvilket er en Trykfeil [!] for 1061, da 1091 hverken kan læses i Verset [!], eller er det bagvendte af 1601« (Side 420-421). Skade, at vi ikke oplyses om, hvorledes da Tallet 1601, læst bagvendt, kan blive til 1061. Omvendt i horizontal Retning, bliver det til 1091 ; omvendt i vertical Retning maatte det blive: 10d1.

Posthuuset Side 61, Linie 3.

» Fra bitterlige Jylland, Faer.«

Bitterlig = saare, særdeles, i høi Grad, bruges i et Par Forbindelser i Talesproget. Det gjør bitterlig ondt; græde, sukke, klage sig bitterlig. Det er bitterlig koldt. Jvf. ogsaa en bitter Kulde, bittersuur. Den adjectiviske Form bitterlige Jylland tilhører vor Comiker.

Den fri Vognleie.

Side 65, Linie 13-14.

» Men han gad ei spadsere
Imellem mordisk Pak.«

Ved en comisk Trykfeil læses her i P. L. Møllers Udgave: imellem nordisk Pak. Herefter aftrykker Hr; Boghandler E. L. Thaarup (Wessel 1857, I, 92) Verset ufortrøden: »Men han gad ei spadsere Imellem nordisk Pak« (!)

Linie 6 f. n.

» Men just fik see" én Klokke.«

Dette Men forandrer A. E. Boye i begge sine Udgaver til Man, hvorved Linie 4 f. n.< bliver uden Subject, og det Hele meningsløst.

196

Side 66, Linie 9-10

» Kiek Klokke man hukommer
Vel i mit Fødeland.«

den tapre Klokke paa Id, Ole Svendsen Bakke, der udmærkede sig ved Frederikshalds Beleiring 1716 og faldt i Enningdalen. Claus Frimann har besunget ham i et vakkert Digt, der har hans Navn til Overskrift.

Side 66, Linie 23-24.

» I mig for ringe tage,
Men jeg kan ikke gaae.«

I agte mig for en ubetydelig Person, der ikke behøver at kjøre, men jeg er ikke i Stand til at gaae (Tanken gjentages i det følgende Vers).

Den Drukne.

Side 69.

Det vigtigste ved nærværende Fortælling, hvortil Digteren maaskee har taget Stoffet af Vademecum 1781, Side 31, er Indklædningen, hvori Digteren raillerer med et Udtryk i Ewalds bekjendte Sømandsvise i Fiskerne:

»Naar Søen plyndrer fra sin Ven,
Og sætter ham paa Prøve,
Da leer han kun, og tvinger den
At bringe tifold det igjen,
Som den har turdet røve.
Han sadler dristig Havet op,
Saasnart hans Hierte lyster;
Og rider høit paa Bølgens Top,
I Trav og susende Galop,
Til guldbestrøede Kyster.«

Man forstaaer ikke, hvorledes dette smukke, ægte digteriske Billede kunde give en Wessel Anledning til Railleri. Men Fiskerne udkom i Sommeren 1779 (Forsøg i de skønne og nyttige Videnskaber, trettende Stykke), og man har ondt ved at troe, at Wessel fulde fem Aar derefter have angrebet sin afdøde store Medbroders Minde i en saa hensynsløs Form for et enkelt Udtryks Skyld i hans skjønneste Værk, hvis Konstværld Wessel ikke kan have været blind for. Den rimeligste Forklaring, man her kan gjette paa, er vel denne: at Fortællingen er bleven til i Aaret 1779 (og altsaa Stoffet hentet fra en anden Kilde end den ovenfor nævnte) ved en bestemt Anledning, der har motiveret Angrebet paa Ewald, og at Wessel, i sin Forlegenhed for at faae Manuskript til Nr. 12 af sit Ugeblad, har grebet til at indføre Fortællingen, der netop leverer Text til et Nummer.

Toujours Perdrix. Side 72, Linie 21-22.

»En Walstrøm Jægermester
Et stærkt Beviis os gier derpaa.«

Om Walstrøm Jægermester har Udgiveren, trods megen Søgen og Forespørgsel, ikke kunnet tilveiebringe mindste Oplysning. Af Wessels Ord maa man formode, at paa hans Tid en svensk Rimer under det antagne .Navn Jægermester Walstrøm har skrevet slibrige Vers som »Manuskript for Venner«, der have passeret Sundet, deriblandt en Historie om en Baron og hans Tjenestepige, maaskee under Titelen Toujours Perdrix, som Wessel har lagt til Grund for sin Fortælling.

197

Side 73, Linie 26-27.

» De levde sødt i fire Aar,
Stor Lykke nød, og større spaaer.«

Digteren, der skrev sit Ugeblad med synlig Ulyst, og sjelden brugte Filen, naaer paa dette Sted end ikke til at faae skrubhøvlet sin Stiil. - Udgaven af 1787 omgjør de to Linier til:

» De leve sødt i fire Aar,
Stor Lykke nydt, dem større spaaer.«

hvilket rigtignok er en Forbedring, men - en aldeles vilkaarlig; Feilen ligger nemlig i Præsens spaaer., som Digteren af Magelighed hensatte for at faae Riim.

Stella.

Side 76.

Denne lange Fortælling er, som Digteren flere Steder (jvf. Side 86) selv udtrykkelig angiver, fremkaldt ved Goethes Drama, »Stella, ein Schauspiel flir Liebendex«, der udkom 1776, ligesom ogsaa Udgaven af 1787 overskriver Fortællingen med Navnet Stella, hvilket ingen af dens Personer bærer. Dette Drama, som Goethe siden omgjorde til en Tragedie, tilhører den store Digters første Periode, den sentimentale Kraftperiode, men er et af hans svagere Arbejder. Det er grundet paa Sagnet om Grev Gleichen, og Helten forlader først sin Kone, der har skjenket ham en Datter, siden en Elskerinde, med hvem han har levet i nogen Tid, og deeltager i den corsicanske Frihedskrig. Da han vender tilbage derfra, træffer han begge Qvinderne, der paa

hans første Kones ædelmodige Forslag enes om at leve med ham i et dobbelt Ægteskab. Dramaet udmærker sig ved høi Lidenskab og en mesterlig Diction, men lider af overspændt Sentimentalitet (»Stella kann nur der Empfindsamkeit verwohnter Herzen schmeicheln«, A. W. Schlegel), og driver Naturlighedsprincipet ud over Grænserne. I sin Nyhed gjorde Stykket stor, Lykke, og har vist ikke heller savnet Tilbedere her, hvad der naturlig maatte forarge en Genius som Wessel, og henrev ham til en hensynsløs Persiflage over den store Digter, der dengang alt havde udgivet Gotz v. Berlichingen og andre udødelige Digtninge, og til en Plathed i Fremstillingen (Side 76-77), der er aldeles usædvanlig hos vor Digter.

Side 80, Linie 25-26.

» Han kunde skudt sig selv ihjel,
Men han var Kristen Mand. Forstaaer du vel?«

Dette Sted er et af de flere, hvor Digteren i en simpel, men energisk Form udtaler sin dybe religiøse Følelse. - Det er forøvrigt noksom bekjendt, hvilket Selvmords-Raseri der greb den tydske Ungdom, efter at Goethe havde udgivet sin Werthers Leiden (første Udgave 1770, udgivet paany 1775, 1777, 1779), og at en dansk Oversættelse af Skriftet ved P. N. Nyegaard, som Boghandler Proft vilde udgive, i Septbr. 1776 blev confiskeret, da det fjerde Ark var trykt, ifølge Cabinetsordre, støttet paa en Betænkning af det theologiske Facultet (Peder Holm, N. E. Balle, H. F. Janson, C. F. Horneman), der »anseer bemeldte »Bog som et Skrift, der bespottter Religionen, besmykker Lasterne, og kan for- »dærve gode Sæder«. (Luxdorphiana Side 258 flgg.).

Side 86, Linie 5-6.

» Og i det samme
Indtræder han.«

198

Med disse to Linier ender Nr. 20 af Votre Serviteur - midt paa syvende Side. Digteren, der ikke overkom at skrive niere til dette Nummer, greb til den Udvei at fylde den næste Side med følgende lunefulde Avertissement:

Priismaterie.

Den som kan opdage Udfaldet af denne Historie, og vil give sin Cavalliers Parol, eller i vidrig Fald sværge ved sin Ære, ikke uden af sit Genie at have udfundet samme, loves Premie af alle udkomne Nummere
Af
Votre Serviteur
Navnet, om forlanges, fortiet.

Side 87, Linie 16.

» En Kone havde han, og dertil Een gjør tre.

Maa vel forstaaes saaledes, at Manden regnes med.

Smeden og Bageren.

Side 89.

Denne ypperlige Fortælling, der hører til Wessels populæreste Digte var afdøde Skuespiller C. N. Rosenkildes Yndlingsdigt, og blev af ham ofte foredraget paa Scenen i de da meget almindelige Aftenunderholdninger med uovertræffelig Virtuositet. Fabelen hører hjemme i den engelske Litteratur, hvor der findes flere Fortællinger om en bogstavelig Lovfortolkning, hvorefter en Uskyldig var bleven valgt til at henrettes for at fyldestgjøre Lovens Fordring, at Liv for Liv maa bødes.

Men en nærmere Kilde har vor Digter havt i følgende Fortælling, indrykket i Aftenposten for 1777, Nr. 3:

En Smeed geraadte udi Klammer,
Og kom til at begaae et Mord
Paa en, der gav ham knubbet Ord, Og fældede ham med sin Hammer

Bevar os Gud for at opegge
En Smeed, der har den store Slegge!

Vor Smeed blev skyldig kiendt at hænge
Og høit opløftes for sit Mod.
Det ei i Byens Lovbog stod At sone Mande-Bod med Penge,
Men ak! vor Smeed var ene Mester
At skoe og læge Byens Hester.

Hans Byemænd kom med Graad og bade,
At Smedens Synd maa gives til
Og Dommeren ham naadigst vil For deres Hesters Skyld løslade,
Og for de Plovjern, Spader, Hakker,
Som Smeden gjorde dem saa vakker.

Men Dommeren antog med Ekkel
En Forbøn af saa liden Fynd,
Og spurgte om det ey var Synd At lade løs saa grov en Rekel.
Nei, sagde de: Forsoning kræves,
Men saa kan Retten best handthæves:

199

Vi har en Smeed, til hvem vi trænge,
Den eenest i vor Naboelag,
Som slog saa mangt et dygtigt Slag. Han bør forskaanes for at hænge,
Men vi har to, som sye og klippe,
Af dem kan vi den ene slippe!

En Skræder er her nok paa Stæden,
Vi taer den anden Mester Fix,
Der er hos os som Nummer nix, Og hænger ham i Sted for Smeden;
Saa pleies Retten, som den skulde,
Og Byens Arbeid gaaer for fulde.

Ordet Slægge (Forhammer) og Fleertalsformen Hester vise, at Forfatteren til denne lille Fortælling er Normand, og maaskee er det en af Wessels Venner, der har indsendt Digtet til Aftenposten. Man forbauses over det rige Lune, hvormed Digteren gjengiver Aftenpostens ganske vakre Fortælling, der kommer til at staae reent i Skygge.

Det synes neppe at kunne være Tvivl underkastet, at Smeden og Bageren er fra Begyndelsen af Aaret 1777, og ikke først skrevet halvottende Aar senere, da Fortællingen trykkedes i *Votre Serviteur* (Nr. 23, udkommet i August 1784); og vi have saaledes her et nogenlunde sikkert Datum for, at Digteren til sit Ugeblad ogsaa har benyttet ældre Digte.

Den sande Drøm.

Side 92, Linie 3.

» De i en Maade stoed.<

jvf. Anmkn. Side 193.

Prutningen.

Side 94, Linie 27-28.

» Den Dommer lidt poetisk var,
Thi Snæv deraf hans Dom vist har.«

Snæv, egentlig svag Lugt (Isl. snefill), Spor, let Anstrøg af; Nys. Ordet er oprindeligt norsk, men Baggesen har optaget det, med saa meget andet af Wessels Sprog, i sin comiske Maneer.

Sanct Sebastian.

Stoffet til denne Fortælling har Digteren taget af *Nyt Vademecum* 1783, Side 200. Forøvrigt er det en gammel Anecdote; Lessing har behandlet den i Fortællingen *Das Crucinx* (Lachmanns Udg., første Bind).

Side 95, Linie 7-8 f. n.

» En Billedhugger og en Maler
For Mængden tit det Labelænske taler.«

Labelænsk, rettere Labbelendsk, synes at være en blødgjort Form af lapplændsk, lappisk.

200

Den bekymrede Moder.

Soffet til denne Ikke uheldige Fortælling er taget af *Vadeniecum* 1781 Side 31.

Tycho Brahés Dag.

Side 106, Linie 2.

» Der Hovedstolen er.«

Hovedstol, tysk Hauptstuhl, Grundcapital, rentebærende Capital.

Side 108, Linie 7.

» Derfor uhældig dog ei var.«

Uheld og uheldig (og Held, heldig) brugtes i forrige Sprogperiode for Ulykke, ulykkelig, og var endog det stærkere Udtryk.

Side 108, Linie 14.

» Escarmentado drog al Verden om.«

Voltaires ubetydelige lille Historie: *Histoire des voyages de Scarmentado*, écrite par lui-même, ender med de Ord: Je me maria: je fus cocu, et je vis que c'était F etat le plus doux de la vie.

Linie 23-24.

» af den Historie, Som du har lært« er vel oprindelig en Trykfeil for læst.

Det ædelmodige Tilbud.

Anecdoten, der ligger til Grund for denne Fortælling, er gammel, og bl. a. ogsaa versificeret paa Tydsk. Wessels Kilde er vel Vademecum 1781 Side 185.

Side 110, Linie 20-21.

» Jeg seer, at det er saa til Dags,
At De til Bords skal gaae.«

Saa til Dags, paa den Tid af Dagen, et endnu almindeligt Udtryk paa Landet (jvf. saa til Sinds, og nutildags, hidtildags).

Den jydsk Kavalleer.

Side 114, Linie 6-7.

» om underlagte Dale,
Hvis Blomster Glæden male.«

Den sidste indholdsløse Linie synes tilligemed de nærmest foregaaende at raillere med de Naturbegeistrede, til hvis Classe Wessel ikke hørte.

Fader og Søn, een Mand.

Side 118, Linie 8-9 f. n.

» En gammel Enkemand i Fredens Bolig
(Med Ret han hedte saa) sad ganske rolig,»

201

Med Ret han hedte saa, er vel oprindelig en Trykfeil for: den hedte saa. Fredens Bolig synes at maatte forstaaes om Enkemandsstanden.

Side 119, Linie 6-7.

» Miss Fox, det sværger vi Dem til,
Skal skildre Dem saa ung De vil.«

At Ordet skildre i forrige Aarhundrede endnu brugtes i egentlig Betydning, om at male, atbilde med Farver (ligesom endnu i Svensk), erindre vi af Jean de France, der bærer et Portrait, som Le Sieur Reenkaallavet, le plus grand Skildrer en Europa, har forfærdiget; paa nærværende Sted bruges Ordet om at forskjønne med Sminkefarver, male Ansigtet.

De to Agerhøns.

Side 127, Linie 17.

» Og flux til de Velvise.«

Til de Velvise, til Magistraten. Velviis var nemlig tilforn (men før Wessels Tid) Titelen til Dommere og By-Øvrighed. Saaledes ogsaa samme Side (Linie 6 f. n.): Velvisheds Bord.

Gasconaderne.

Side 128.

Stoffet taget af Vademecum 1781 Side 207.

Side 129, Linie 7.

» De tale og om Hovedsag og Pynt.«

Digteren afbryder her saa pludselig, at hans sidste Ord blive utydelige; maaskee skal Meningen være denne: Provindsbeboerne bebrejdede ogsaa de unge Kjøbenhavnere, at de i deres Sqvadronader altid glemte Hovedsagen, hvorom der skulde tales, og kun komme med pyntelige Talemaader?

Side 131, Linie 3 f. n.

» Fransk Pokker bad om Tid til at betænke sig.«

Fransk Pokker, den franske Pokker, Gascogneren, der var mistænkt for at være Fanden, eller »fordiævlet Mand«, som Digteren lidt i Forvejen har kaldt ham.

Relata refero.

Side 133, Linie 8-9.

» De fire Tusinde Ducater
Var Skyld, at ovenfor jeg kaldte Manden Pater.«

Nemlig fordi Digteren skulde have et Riim til Ordet Ducater; thi ellers vilde det ikke være saa ganske i sin Orden, at en »Pater« havde en Datter.

Side 134, Linie 3-4.

» Den første (som for Tiden at forslaae)
Den sidste i sit Fag tiltaler saa.«

Den første Beiler begyndte, blot som for at tale om noget, der kunde forslaae Tiden, at tiltale den sidste Beiler, den rige Præste-Collega, i dennes Fag, Præste-faget; Officeren bragte geistlige Anliggender paa Bane, og blandt andet talte han om en Præst, der kunde extemporere.

202

Linie 13.

» Den anden svarede: ja va!«

Er det franske Va!, lad gaa! Top!

Linie 29.

» Tør jeg Dem min Bevilgning give?«

Maa jeg vise Dem min Bevilgning til at lade mig vie af hvilken som helst Præst?

Veddemaalet.

Side 137, Linie 28.

» De gik, og neden for Jens lydeligen hørte.«

Neden for bør rettes til uden for. Den rette Læsemaade skyldes Hr. Contorchef P. H. Boye.

Mosters Pølser.

Side 140, Linie 19-20.

» Den Moster havde i Logie
En kræsen mon ami.«

Da den kræsne mon ami et Par Linier længere nede angives at boe ved den modsatte Bred af Themsen, maa man vel formode, at Digteren har tænkt sig Mosteren som Gjæstgiverske, hos hvem da den kræsne mon ami tilfældigviis har overnattet.

Contrasterne.

Side 141, Linie 29-30.

» Og efter alt, hvad man udvortes seer,
Forinden gad nok giftes meer.«

Og efter alt hvad man kunde slutte sig til af hendes Væsen nok gad giftes een Gang til, forinden hun reiste af.

Side 142, Linie 1 f. n.

» Kolør de Ros', Kolør de schær« etc.

Den gamle Kone havde sminket sig saa stærkt med rød og hvid Sminke, at hendes Rynker og Vidsenhed kun traadte endnu stærkere frem, og Contrasterne - den virkelige Alderdom og den kunstige Ungdommelighed - saaledes bleve endnu mere iøinefaldende.

Med denne Fortælling ender Ugebladet *Votre Serviteur* (Nr. 54); de tvende tilføjede Fortællinger ere blevne til i Norske Selskab.

Omne tulit punctum, qui miscuit utile dulci.

Denne Fortælling blev til som Impromptu af Wessel en Aften i det Norske Selskab.

Nulla regula sine exceptione.

Side 144.

Ligeledes et Impromptu i Norske Selskab efter et opgivet Thema.